

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра біології
Кафедра гістології, цитології та ембріології
Кафедра анатомії людини

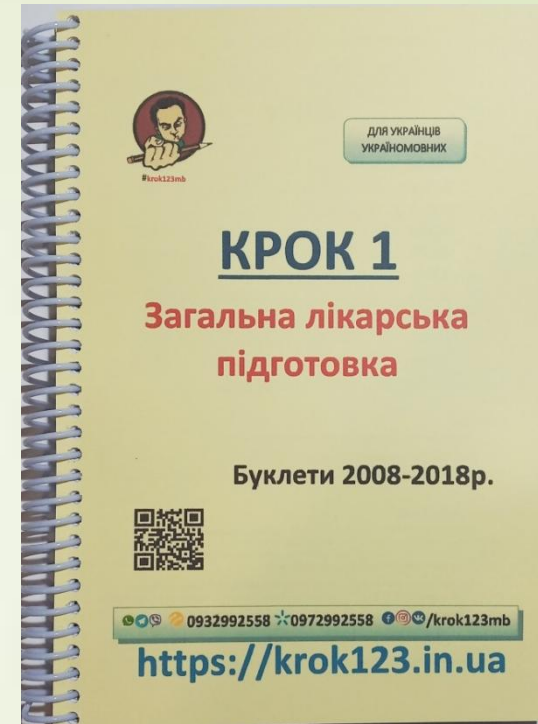
Інтегрований курс морфологічних дисциплін

Полтава - 2025

Анотація навчальної дисципліни

Інтегрований курс «Вибрані питання медико-біологічних дисциплін» забезпечує узагальнення та систематизацію знань біологічних основ сучасної медицини та передбачає наскрізний розгляд явищ норми та патології у людини на молекулярно-генетичному, тканинному, органному та організмовому рівнях організації життя у світлі класичних концепцій та найновіших досягнень морфологічних дисциплін.

Дисципліна спрямована на підготовку здобувачів вищої медичної освіти до складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту «Крок 1».

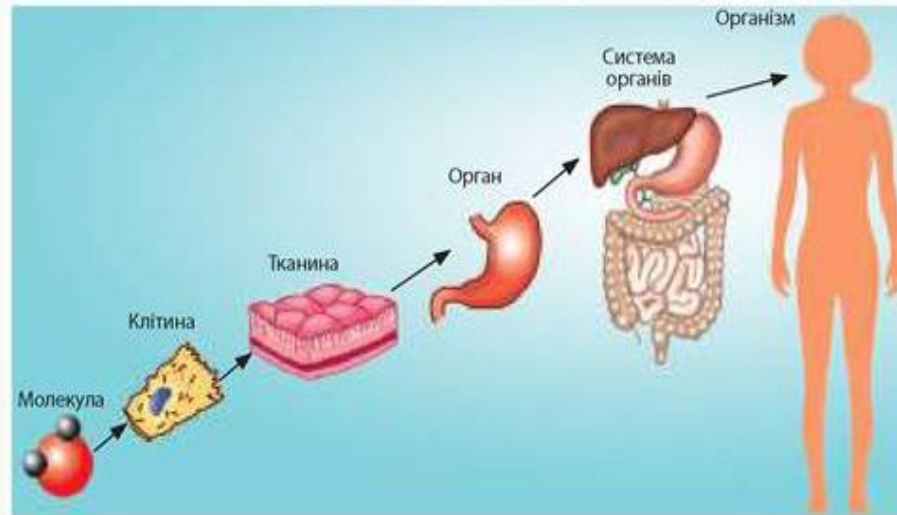

Чому лікарям необхідні знання з морфології?

Будова

Морфологічні
структури

- Молекулярна біологія
- Цитологія
- Гістологія
- Анатомія

Функції

Процеси
життє-
діяльності

- Біохімія
- Імунологія
- Фізіологія

Щоб розуміти, які особливості будови визначають перебіг процесів життєдіяльності в організмі людини в нормі та при патології.

Основні характеристики навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 90 годин / 3 кредити ЄКТС, із них:

Практичні заняття – 30 годин;

Самостійна робота – 60 годин;

Вид контролю – залік.

(Залік виставляється на останньому занятті за результатами поточної успішності без додаткових заходів контролю знань).

Розділи:

- Актуальні питання медичної біології
- Актуальні питання гістології, цитології та ембріології
- Актуальні питання анатомії людини

Основні завдання дисципліни:

- Пояснювати закономірності проявів життєдіяльності людського організму на молекулярно-генетичному, клітинному, тканинному та організмовому рівнях рівнях.
- Розуміти морфологічне підґрунтя розвитку захворювань та перспективи застосування досягнень медико-біологічних дисциплін у практичній медицині.
- Вивчення молекулярних та структурних основ функціонування і відновлення клітин та їхніх похідних;
- Вивчення основ адаптації, реактивності та підтримання гомеостазу;
- Визначення адаптаційних та регенераторних можливостей органів з урахуванням їх тканинного складу, особливостей регуляції та вікових змін;
- аналізувати інформацію про будову тіла людини, системи, що його складають, органи і тканини; визначати топографо-анатомічні взаємовідносини органів і систем людини; трактувати закономірності пренатального та раннього постнатального розвитку органів людини, варіанти мінливості органів, вади розвитку.

Основні результати навчання:

- Здатність використовувати в практичній діяльності лікаря знання молекулярних основ спадковості, механізмів розвитку спадкових і набутих хвороб людини;
- Здатність застосовувати знання особливостей онтогенезу людини у діагностиці та лікуванні різноманітних захворювань людини;
- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності;
- Здатність застосовувати знання сучасних досягнень медико-біологічних дисциплін у практичній медицині.

Зв'язок з іншими дисциплінами:

Передреквізити

Курс базується на попередньо вивчених дисциплінах:

- Медична біологія;
- Гістологія, цитологія та ембріологія;
- Анатомія людини

Постреквізити

Курс закладає фундамент для подальшого засвоєння здобувачами освіти знань та вмінь із профільних теоретичних і клінічних професійно-практичних дисциплін:

- фармакологія;
- патологічна фізіологія;
- медична генетика;
- клінічна імунологія;
- інфекційні хвороби;
- педіатрія та інші.

Кафедра біології

Кафедра гістології, цитології та ембріології

Метою дисципліни є формування основних професійних знань і умінь, які базуються на вивченні закономірностей будови тканин і органів на мікроскопічному рівні.

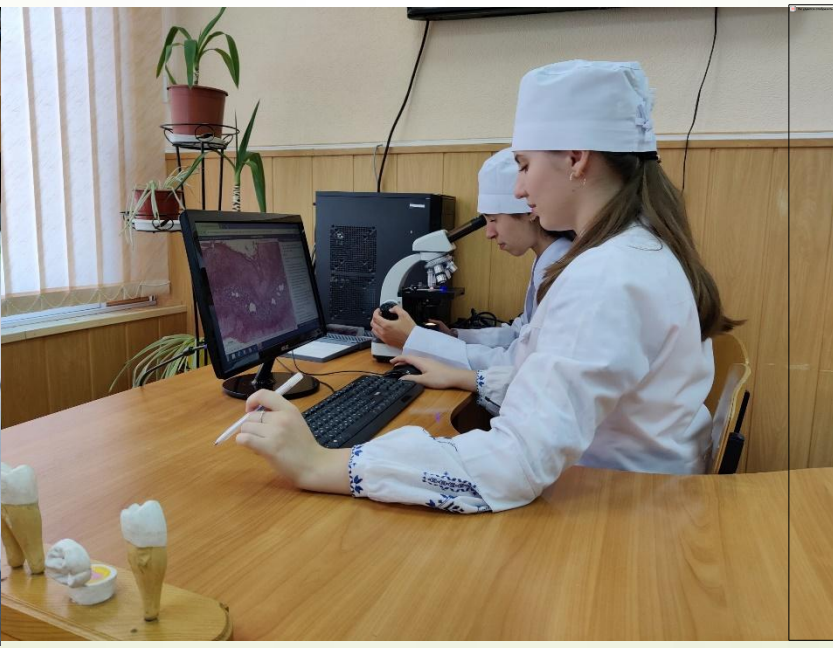
Розуміння особливостей структурної організації клітин, тканин і органів у нормі є важливою передумовою для подальшого вивчення механізмів патологічних процесів.

Гістологія, цитологія та ембріологія разом із іншими фундаментальними дисциплінами, закладає професійні знання і навички майбутніх лікарів.

Це досить захоплюючий час для гістології, оскільки наша галузь переважає неймовірний розвиток завдяки новітнім технологіям та відкриттям.

На сьогоднішній день, гістологія не обмежується лише вивченням мікроскопічної будови тканин і органів. Ми використовуємо сучасні методи, такі як імуногістохімія, флуорисцентна мікроскопія, трансмісійна та скануюча електронна мікроскопія для дослідження структури клітин, визначення біомаркерів захворювань та розвитку нових методів діагностики.

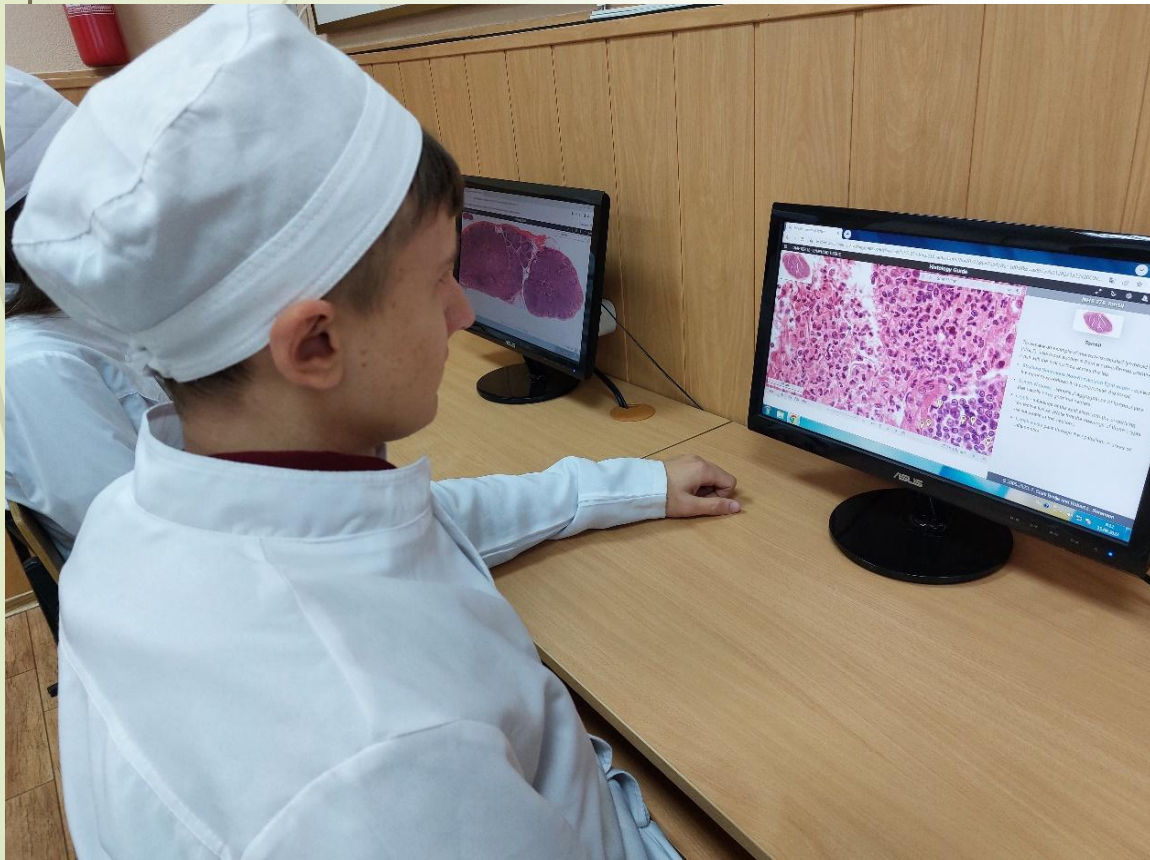

Навчальні кімнати кафедри обладнанні сучасною технікою (мультимедійними проекторами, плазмовими телевізорами, мікроскопами з відеосистемою), за допомогою яких здобувачам освіти демонструється і роз'яснюється мікроскопічна будова препарату.

Для кращого розуміння гістологічних препаратів необхідна якісна візуалізація !!!

На практичних заняттях ми використовуємо віртуальні гістологічні лабораторії, які представлені в Інтернеті, однією із них є «Histology Guide».

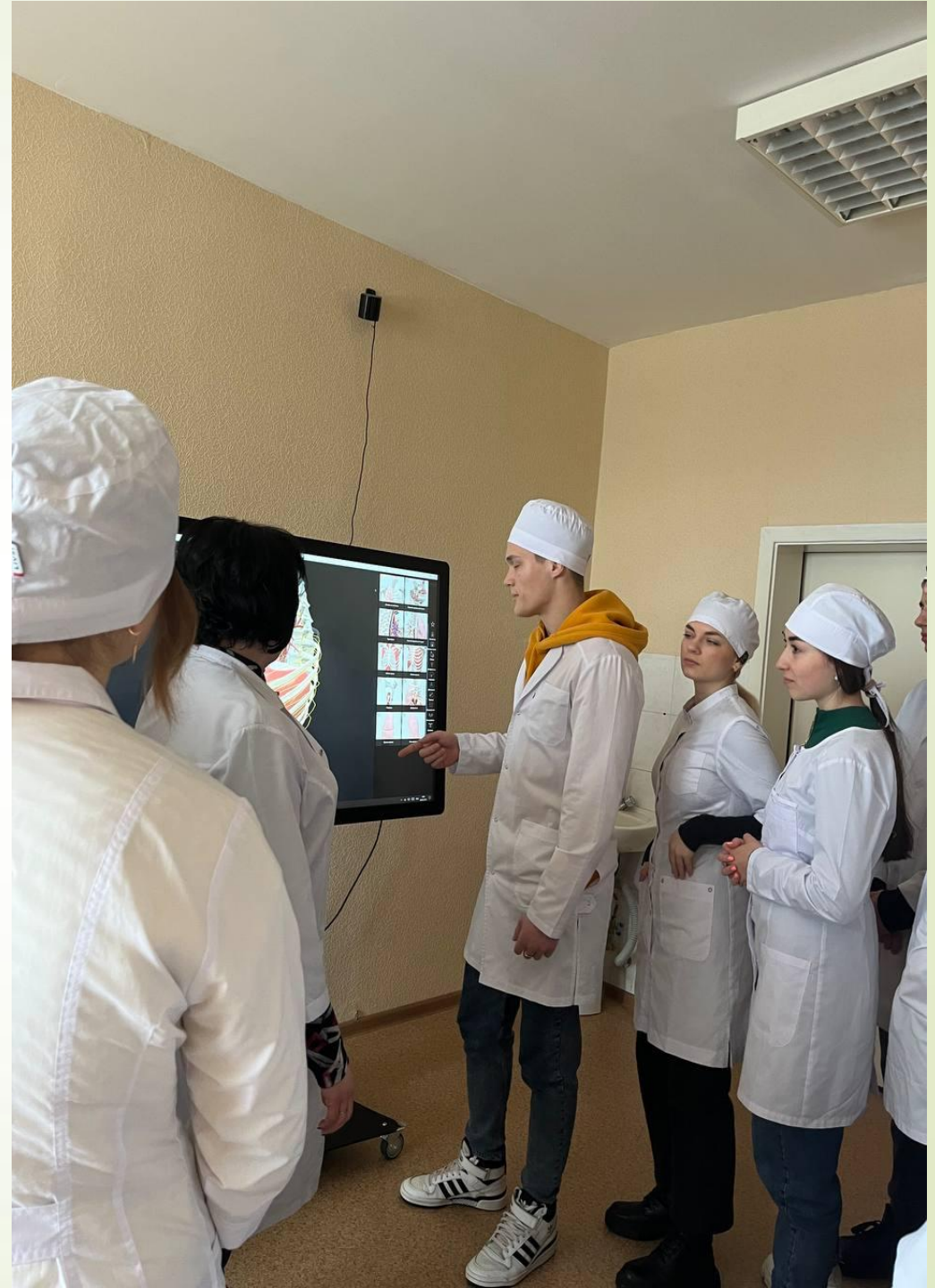
Перевагою даної лабораторії є можливість вивчення гістологічних структур при різних збільшеннях і забарвленнях.

Кафедра анатомії людини

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття кожним студентом знань з анатомії у світі природничо-наукових уявлень про будову і функції організму людини в цілому, вміння використовувати набуті знання при подальшому вивченні інших фундаментальних наук медицини, та у практичній діяльності лікаря.

Основними завданнями вивчення дисципліни є системний підхід до опису форми, будови органів, положення (топографії) частин та органів тіла в єдності з виконуваними функціями з урахуванням вікових, статевих та індивідуальних особливостей людини.

Дякуємо

за увагу!